

Ola Manuia | Interim Pacific Health Plan

Julai 2022–June 2024

Ola Manuia | Interim Pacific Health Plan iā puk fakgarue hāiasoagat se Te Pae Tata | Interim New Zealand Health Plan, ne afāk sio sal ma 'amnāk fakgarue ne fūāk se laloag ne fāu mumuā rua la tiroākia ma nā puerkāk lelei se maj ne mūr fakforo – Te Whatu Ora – se garue ne iofāk se famör Pasefika 'e laloag ne sal fakgarue fo'out ne fūāk sin.

Ola Manuia nā toton sal fakgarue ne Te Whatu Ora la a'es'aoāk se a'ne'ne'āk ne famör garue Pasefika ma a'sok ne tē ne la a'tiākia mūr fakfor 'on famör Pasefika.

'Amis 'inea maj garue ma'oit 'e maj ne mūr fakforo 'oris garue kat hāila'oag ra ma famör Pasefika, kahunohoga (families) ma pure'aga.

Tēt ne 'amis la a'sok 'e laloag ne fāu ruā ne kankanamo la hāiasoag se kahunohoag Pasefika ma pure'aga 'e Niu Sirāgi la noh ne'ne', ma la a'vavhiān la famör Pasefika la pō'ia matā' leleit se 'oris mūr fakforo nōnō ka pā 'es, ma ut ne iris pā 'ese.

A'tiākit se mūr fakfor 'on famör Pasefika ma resōn ne rak sin leum 'e 'afaf ne COVID-19, ma tēt ne pure'ag Pasefika rakāk se 'amisā.

UT NE A'TI'ĀK SE MĀÜR FAKFOR NE PASEFIĀK TA

- Ö'ö'hāina ma lä'riri' susu
- Lele'a ma lelea' haharāgi
- Famör mamfua
- Tagata sa'ilimalo | lelea' fup pipiki
- 'Afaf ne Filo'u ma mūr lelei
- 'Afaf ne la noh roa, hat tape' ma kānsa, 'afaf ne suāk ta, ma gout ta
- Ao pot ne raksa' ne 'afaf forās vavhina, hat tape' ma ökök ma noanoa 'e laloag ne fāu ruā ne vāh se'.

'AMNĀKI

- Fupāk ta sal fakgarue ne'ne'it ne la hāiasoag se rogrog ma maf ne fiāk (data) ne mou se famör Pasefika, rāe tē fakgarue ne mūr fakforo ma pure'aga.
- Hāiasoag se a'ne'ne' ne ut garueag Pasefika ma 'utāk ne se rere garue ne ut garueag Pasefika.
- Hāiasoag ma fupāk ne ta kaguarueag Pasefiāk ne'ne'it.
- 'Utākia se rere 'amnāk fakgarue se mūr fakfor 'on famör Pasefika.
- Hāifāegag se pā 'es ne mūr fakforo la a'tiāk se ti' ne famori ma hāifaegag mij se tē ne okoki ne no'am hūn se raksa' ne 'afaf ta.

TĒ NE LA A'SOKO

- Sok'āk garue ofrāut ne mou se pure'ag Pasefika ma 'amnāk fakgaruet se tē ne agtāu.
- Fū'āk ta 'inea fakgarue ofrāut hūn se rogrogo ma maf ne fika (data) se māūr fakfor 'on famör Pasefika.
- Fū'āk ta maj fakgaruet 'e Pacific Clinical Network la hāiasoag ma a'fūmou'ākia kəugarueag Pasefiāk ne maj ne māūr fakforo.
- A'hele' ta sākior tēt la hāiasoag la fup'ākia ta garuet ne a'fūmnou'āk sal fakgarue ne matā' a'lelei ma tār a'lelei se ut ne noj la a'ti'āk 'e maj ne māūr fakforo.
- Nā tē 'es'ao ka lelei se pure'ag Pasefika la pō la ut garueag Pasefika la pō la garue ag'esea 'e laloag ne 'oris kəuag hanua ma tape' ma 'e ut ofrāu tūtū ne tore.
- Garue ag'esea 'e sal fo'ou ma ut garueag Pasefiāk fo'ou 'e ut ne 'es famör Pasefika ne kat 'es ra ta ut garueag ma maj ne māūr fakforo se famör Pasefika.
- Hāiasoag la sok'ākia sal fakgarue fo'ou ne la a'es'ao'āk la fup'ākia se matā' lelei ne famori (models-of-care) hūn se tārīt ne sokom 'e raksa' ne a'afaf ne COVID-19.
- Nā ta väeag monēt se ut garueg Pasefika la fup'ākia kəinag sal ma 'amnāk fakgarue fak Pasefiāk ne la iof'āk pəu se kəunohoga ma matā'ut ne la hāisok'ākia tape'ma ma matā'ut huāl mumuā 'on hāiān 'ef mafua, matā'ut 'e hāspete, hāspete ma ut garueag ne matā' se pā 'es 'on famori se 'oris noh lelei.
- A'sok ta hāikəinagag leleit, kīrimin fakgarue ne la iof'āk se pā 'es fakgarue ma la a'vavhinaen ruerue fakgarue 'on ut garueag Pasefika ne hūn'āk se 'oris pā 'ese ma sal ma 'amnāk fakgarue ne la fo'ou ka lelei se av te'.
- Fup'āk ta 'amnāk fakgaruet la leum 'e Pacific Health Workforce Development Strategy.
- Garue ma ut garueag ne rako la 'io se ökök ma noanoa ne no'om 'e ut rakoag ne secondary ma ut rakoag lamlama (tertiary) se rak ne maj ne māūr fakforo 'on famör Pasefika ma rak garue, ma sal lelei ne la a'leleia ma hāiasoaga.
- Nā monē se 'amnāk fakgarue ma sal lelei la hāiasoag se ut garueag Pasefika la 'oris famör garue la pō la a'sokoa garue ta ma 'ut'ākia se rere ti' ne famör garue.
- Fup'āk ta 'amnāk fakgaruet la hāiasoag se rak garue ma ao ne famör garue Pasefika ne garue fak nās.
- Sākior se sal ne la 'ut'ākia 'amnāk te'is General Practice Education Programmes 1 and 2 se rak'āk tē 'e laloag ne ut garueag Pasefika.
- Fup'āk ta sal fakgaruet ne la hāsok'ākigen ma iof'āk pəu se matā' fak kəunohoga se 'afaf ne suāk ta.
- Hāiasoag ma sok'āk garue se ut tūtū ne maj ne māūr fakforo la tukua rē tū'āk ne famör Pasefiāk ne agtāu ne pō 'e kānsa ma 'oris kəunohoga.
- Garue ma ut garueag ne maj ne māūr fakforo 'e Not ta, famör muā'āk tē se maj ne māūr fakforo ma famör ne sākior tē la fup'ākia 'amnā fakgrae ne maternal mental health se hāiān Pasefika.
- Hāiasoag se ut garueag Pasefika la 'ioka ma ao potoa pā 'es 'on pure'aga se 'oris māūr fakforo ma māūr lelei.
- 'Io la famör Pasefika ma kəunohoga la a'pumū'āk ne a'ti'āk se kamatag ne osit se matā' ne famör 'afaf 'e vāhiāg ne 'afaf ta (pandemic).
- Garue ag'esea ma ut garueag ne maj ne māūr fakforo ma famör puer 'e ut 'o la 'ioka ökök ne no'am ma pā 'es 'on lelea' Pasefika 'e vāhiāg ne 'afaf ta (pandemic).